

คำนำ

การอธิบายถึงทฤษฎีองค์การและพฤติกรรมนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหาของทฤษฎีองค์การและการปรับไปใช้ในทางปฏิบัติ หรือพฤติกรรม ในท่ามกลางความสงสัยของนักวิชาการ และนักปฏิบัติทั้งหลายว่า ทฤษฎีองค์การโดยเฉพาะที่อ้างกันว่าเป็นวิทยาศาสตร์นั้น สามารถปรับไปใช้แก้ไขปัญหาย่างมีประสิทธิภาพ และมีเหตุผลสมจริงในทางวิทยาศาสตร์หรือไม่ในเมื่อความจริงได้ปรากฏให้เห็นในปัจจุบันว่ามีความซับซ้อนของพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การมากมาย ในยุคพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคม

จากการศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การอย่างต่อเนื่องในส่วนของนักวิชาการจำนวนมาก ซึ่งได้วิเคราะห์ปัญหาของทฤษฎีองค์การในทางปฏิบัติไว้ และจากประสบการณ์ของผู้เขียนเองในการเรียนและการสอนในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ผู้เขียนเห็นว่า นักวิชาการด้านบริหารงานแห่งรัฐได้ก้าวไปสู่การวิเคราะห์ พฤติกรรมองค์การ ในแง่ของพฤติกรรมศาสตร์ซึ่งมุ่งสร้างระบบของพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การ และสามารถนำไปใช้ได้ในการบริหารงานแห่งรัฐ(ซึ่งแท้จริงแล้วในวงการธุรกิจได้ทำไปก่อนแล้ว)

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้เขียนจึงได้มุ่งสอนวิชา หลักการจัดองค์การ และการบริหาร และการวิเคราะห์องค์การโดยเน้นหนักในแนวพฤติกรรมศาสตร์ และได้จัดทำคำบรรยายประกอบ (Annotating) ของทฤษฎีองค์การและพฤติกรรม ตามแนวความคิดอันเป็นระบบของพฤติกรรมศาสตร์ ของนักวิชาการหลายท่านในแต่ละทฤษฎีดังปรากฏอยู่แล้ว

ผู้เขียนหวังว่า คำบรรยายประกอบนี้จะเสนอให้นักวิชาการ และนักบริหารสามารถนำไปปรับใช้ได้ทางปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาและเพื่อก่อให้เกิดผลดีต่อการบริหารองค์การ ทั้งจะนำไปสู่การค้นคว้าและค้นคิดที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปของนักวิชาการในด้านพฤติกรรมศาสตร์ และอาจปรับมาใช้ได้โดยเหมาะสมกับสังคมไทย

อนึ่ง ในท้ายคำอธิบายประกอบนี้ ผู้เขียนได้รวบรวมบรรณานุกรม ของทฤษฎีองค์การ และพฤติกรรมมาไว้ให้เป็นแนวทางที่จะค้นคว้าหาเหตุผลของพฤติกรรมศาสตร์ในการบริหาร ซึ่งยังคงไม่ยุติต่อไปด้วย

รศ. สนั่น บางยี่ขัน

คณะรัฐศาสตร์ ม.ร.

คำควรคำนึง

เกิดเป็นนก ต้องมีขน เกิดเป็นคน ต้องมีความรู้ จึงจะบินไปได้สูง

คนดีมีปัญญา

ทำ พูด คิด เป็นวิทยาศาสตร์ ช่วยเหลือในชาติอย่างเต็มที่

ปฏิบัติชอบด้วยทฤษฎี รู้ทำดีละชั่วด้วยตัวเอง

พุทธภาษิต

นตถิ พาเล สหยาตธา

ความเป็นสหยาในหมูปาลไม่มี

ทฤษฎีพฤติกรรม

1. เป็น ท. กระตุ้นให้คนทำงาน/งานมีประสิทธิภาพ
2. เป็น ท. ทำให้องค์การอยู่รอด
3. เป็น ท. เหตุผลของพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การและแก้ไขปัญหา
4. เป็นหลักการบริหารที่ใช้พฤติกรรมของคนประกอบเหตุผล

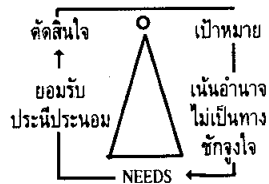
หลักการบริหาร

- การบริหารโดยการตั้งเป้าหมายวัตถุประสงค์
- การบริหารโดยการยอมรับ
- การบริหารโดยการประนีประนอม/ผสม
- การบริหารโดยการยกเว้น ฯลฯ

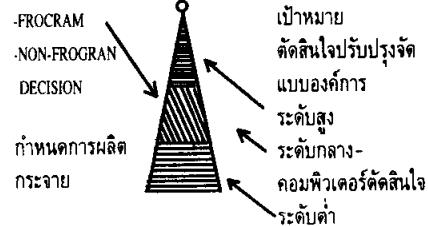
ท. สมดุล

ท. ตัดสินใจ

ท. CYBERNETICS

PS 450

พฤติกรรมของคนในองค์การ

- ที่สำคัญ 3 ประการ
- 1. อยู่ในองค์การร่วมมือทำงานตามคำสั่ง
- 2. อยู่ในองค์การทำงานบ้างไม่ทำบ้าง
- 3. ไม่ยอมทำงาน, ลาออก ฯลฯ

สาเหตุคนแสดงพฤติกรรม

1. ความต้องการจำเป็น (Needs)
2. ความปรารถนา (Desire)
3. ความทะเยอทะยาน (Aspiration)
4. ความแตกต่าง/ขัดแย้ง (Contradiction)

ทั้งหมดขึ้นอยู่กับ

- สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ
- สิ่งแวดล้อมทางจิต

-แรงขับ (Drive) พอเพียง/ขนาด

เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ และที่สำคัญตาม จ.

ปรับไปใช้บริหารองค์การ...โดย...

1. คุ้ระดับความต้องการ, พอใจของคน กลุ่มคน ฯลฯ และตาม จ.
2. นำเครื่องกระตุ้นไปใช้ตาม จ.

ท. บทบาท

เน้นผู้บริหาร

เป้าหมาย
สื่อเชื่อม
ความสัมพันธ์
ทางการ
ประสิทธิภาพไม่เป็นทางการ

คือพฤติกรรมที่คนแสดง
อยู่ตามฐานะ, ตำแหน่ง
ต้องแสดงให้ถูกกาลเทศะ
วัฒนธรรม ฯลฯ

สาม, เปลี่ยน, ฝึกได้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ
จัดเริ่มคือการบริหาร...สูงสุดคือคุณภาพ
(ของตัวเรา)

สรุปแนวความคิด ท.องค์การและพฤติกรรม

ก. รูปแบบทฤษฎีการจัดองค์การและการบริหาร

1. แบบวิทยาศาสตร์ Classic neo-Classic
2. ระบบราชการ-มีมาก่อน
3. ระบบเหตุผลและความรู้ของพฤติกรรมองค์การ-พฤติกรรมวิทยาศาสตร์

ข. สมมุติฐาน ท. พฤติกรรมฯ

- กระบวนการบริหารไม่แน่นอน
- 1. สิ่งแวดล้อมองค์การ-ทางเศรษฐกิจทางสังคมทางการเมืองและเทคโนโลยี
- 2. ตัวคน กลุ่มคน องค์การประกอบซึ่งมีอำนาจกึ่งอิสระในองค์การ
- 3. ความไม่เข้าใจในวัฒนธรรมส่วนรวมของคนในองค์การ

ค. เราต้องเข้าใจว่า...ในองค์การนั้น

1. ทุกคนในองค์การถูกใช้เป็นเครื่องมือ
2. คนมีความต้องการ ค่านิยมและทัศนคติส่วนตัวและเข้ามาสู่องค์การ
3. ทุกคนในองค์การควรมีส่วนเป็นผู้ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาขององค์การ

คำแนะนำ ส่วนใหญ่เราใช้หลักจิตวิทยา, สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาช่วยอธิบายพฤติกรรมของคนในองค์การ แนวความคิดนี้สรุปจากแนวบรรยายภาค 3 บทที่ 1,2,3,4,7 และบทนำ